

Zpravodaj obce Kyje

číslo 2/2023

ZPRÁVY Z OBCE

Vážení spoluobčané,

je tady léto, a s ním další číslo čtvrtletního zpravodaje. Teplé měsíce jsou zákonitě spojené s intenzivními pracemi na zahradě, přípravami na zimní topení a s budováním příbytků. Chtěla bych Vás v té souvislosti požádat o zvykové zachování nedělního klidu, stejně tak ve dnech státem uznaného pracovního klidu. Spíše, než formální restrikce v podobě obecně závazné vyhlášky volíme apel na určitou míru vzájemné ohleduplnosti a tolerance. Rušivý hluk ze zahradních strojů je v obci na denním pořádku bez ustání celé léto. Pojďme k dlouhodobým hlučným činnostem (sekání, řezání, práce těžké techniky) o nedělích a svátcích přistupovat s určitou mírou sousedské solidarity, a snažme se pro takové činnosti volit přednostně jiné dny. Stále jich ze sedmi zbývá šest. Ve výjimečných případech, kdy není možné zvolit jiný termín, samozřejmě není zcela vyloučené tolerovat hluk ze sousední zahrady i v neděli. Svá práva mají ti, co nedělní klid vítají, i ti, pro které je neděle jediným vhodným dnem na práci. Vše by mělo ideálně být o vzájemné domluvě, a především rozumném přístupu. Poklidné sousedské soužití je nakonec k nezaplacení.

Jitka Mikulecká, starostka

DIVADLO V KYJÍCH

I v tak malé vesnici jako jsou Kyje se hrálo amatérské divadlo, jehož historie sahá do poloviny 20. století.

Kyje neměly vlastní sál s jevištěm, proto vyvstala myšlenka, že si ochotníci vybudují vlastní scénu a využijí krásy okolní přírody - vybudují si přírodní divadlo. Stavba divadla v přírodě začala v r. 1952 a slavnostní otevření se uskutečnilo 29. května.

Pan Josef Šulc, popisuje pocity, které měl v den, kdy bylo přírodní divadlo hotové a očekávalo se hraní

první nacvičené hry M. D. Rettigové.

„Byla to jedna ze šťastných chvil v mém životě, když po týdnu nevlídného počasí přišla nedele 29. června a ranní jitra ozářily teplé sluneční paprsky a starobylou zříceninou Bradlce, jakoby nám chtěly říci, co všechno se událo za dobu, kdy byl hrad postaven až po dnešní časy. Byla to překrásná podívaná na ozářené panorama naší vesnice, když jsem se díval z hledišť našeho divadla...“

Zdroj: Kronika obce Kyje

Na divadlo si velmi dobře pamatuje i naše obyvatelka, paní Miluše Kracíková:

Od roku 1960 se scházel divadelní soubor, který měl asi 30 herců - amatérů, převážně z Kyjů, Kněžnice, Železnice a okolí. Nejprve se scházeli pod vedením režiséra pana Josefa Šulce u Zajíců, kde probíhaly divadelní zkoušky. Později bylo vybudováno venkovní divadlo na louce nad statkem rodiny Zajícových, kde bylo jeviště, zázemí pro herce - převlékárna, maskérna a prostor pro nápovědu. Nedílnou součástí jeviště byly divadelní kulisy, které si konstrukčně i výtvarně vyráběli sami členové souboru. Pro kostýmy a potřebné rekvizity, které si soubor půjčoval v divadle Liberec, si

jezdili sami vlakem.

Pro návštěvníky divadla zde byly lavice k sezení ve třech řadách a nechyběl ani stánek s občerstvením. To-to až magické místo nabízelo úchvatný pohled na horu Tábor a na celou obec Kyje.

Mezi nejoblíbenější divadelní hry patřila díla Aloise Jiráska např. Naši furianti, Samota, Maryša, Vojnarka a další. Soubor nevystupoval pouze v Kyjích, ale jezdil hrát i do okolních vesnic - do Libuně, Holenic, Nové Vsi, Železnice a pro přepravu jim sloužil místní hasičský vůz zvaný Andula.

CESTOVÁNÍ V ČASE

BYLI JSME PŘI TOM, ANEB PROCHÁZKA K PŘÍRODNÍMU DIVADLU

Přesun v čase si osobně vyzkoušelo 21 obyvatel z Kyjí a okolí, kteří se v neděli 21. 5. 2023 v 15 hodin sešli u obecního úřadu, aby společně s pamětníky vzpomněli na léta, kdy se v naší malé vesnici hrávalo ochotnické divadlo. A nebylo to divadlo jen tak ledajaké. Návštěvnost představení byla imponující. Uhádněte, jaký byl největší počet diváků? Odpověď najdete na konci článku.

Průvodci divadelním odpolednem byli pamětníci paní Kracíková a pan Knap. Osobně se na činnosti divadla významně podíleli při domácích vystoupení i při výjezdech kyjského ansámblu do okolí.

Na místo ve stráni nad statkem Zajícových, kde divadlo stálo, se dnes muž nedá původní přístupovou cestou dostat. Vedla asi v polovině svahu vpravo z červené odbočky ze silnice pod jejich statkem (přes Kyj-

ský hřeben směrem na Ranč). Za léta, kdy divadlo skočilo, kompletně zarostla a ztratila se v lese. Proto se zájemci o historii divadla v Kyjích v neděli vydali na místo herecké slávy vesnice náhradní trasou - po stráni nad statkem rodiny Zajců.

Díky zasvěcenému výkladu paní Kracíkové a pana Knapa se účastníci akce ocitli v čase o 60 let zpět. Divadlo jim před očima krátce ožilo v původní kráse. Na dobových fotografiích, které průvodci poskytli, byli zachyceni herci a část kulis. Ty vyráběl na svém dvoře nebo ve stodole otec paní Kracíkové.

Sestupem z kopce setkání zájemců o minulost neskončilo, ale pokračovalo v klubovně obecního úřadu při kávě a drobném občerstvení. K vidění byly další fotografie a dobové plakáty z divadelních her kyjského souboru.

Výlet do minulosti vyhodnotili účastníci výbornou známkou a po cca 2 hodinách následoval návrat do přítomnosti. A nakonec slibovaná správná odpověď: Největší počet diváků v divadle v Kyjích byl kolem 500 návštěvníků. Uhodli jste?

Petr Šrámek

VÍTE, CO TO BYLY „RUČUNKY“?

ANEB Z HISTORIE STAVBY DRÁHY

V roce 1898 bylo započato s proměřením dráhy Sudoměř Skalsko - St. Paka. Měření prováděla technická firma Köller Praha. Stavba dráhy zadaná byla firmě Köller a syn z Ašše za 11,000.000 Kor. Dne 25./ 5. 1904 započato se stavbou dráhy.

Na Kyjích se začalo kopati dne 17. června 1904 a první dělník začal pracovati Junek Václav baráčník s Kyjů č. 23. Stavbu resp. výkopy a násypy na dráze přes Kyje prováděl akordand Jan prokop a byl u Koláře č. 45 v Kyjích ve světničce ubytován za 8 korun měsíčně. Byl tenkrát 60 r. stár, silný muž. Pracoval na zdejší trati 18 měsíců.

Stavba byla dokončena v roce 1906, takže první vlak jako kolaudační jel dne 26/9 1906. V jaru 1906 následkem velkého mokra ujelo část násypu pod lómem Menclovým, tak že vystaveny zdě kanálové ze strany hoření byly sbořeny a proto muselo se započítí s odvodněním celého hořejšího terenu.

Tyto práce prováděny byly také ještě v době po 26 září 1906, kdy vlaky již pravidelně jezdily, ale ty díly, kde se pracovalo, nebyly kolaudovány a musely býti hlídány a při každém vlaku musel státi na určitém místě člověk s práporkem červeným, aby dal znamení, může-li vlak přejeti. Práce, které se tenkrát říkalo „ručunku“, řídil inženýr Ferdinand Rudiš rodák ze Železnice. Práce ručunku v oboře dokončeny byly 7. /5. 1907 a touž dobou přešli nekolaudované díly do právoplatného řízení dráhy a od té doby jezdí vlaky pravidelně a země se již nepohybuje.

Zdroj: Kronika obce Kyje

Foto: Přejezdový most u Menclova lomu. Dobová fotografie, poskytl Městské muzeum a galerie v Lomnici nad Popelkou

A co jsme se dozvěděli od pana Jana Jiříčky, jemuž je historie naší obce blízká, o tunelu, který se nachází ne daleko zastávky v Kyjích?

Letos v září tomu bude již 117 let, kdy byla zprovozněna poslední část železniční trati, která prochází i naší obcí. Určitě ne každý, kdo projíždí mezi zastávkami Kyje a Plouznice, ví, že pár set metrů po výjezdu ze stanice Kyje vlak přejíždí téměř 45 metrů dlouhý tunel protínající železniční násep v jeho patě. Proč takový tunel vznikl? Bezesporně za účelem odvodnění svahů Tábora a také jako přístup na jinak obtížně dostupné pozemky, které železniční trať svojí výstavbou přetnula.

Od pamětníků víme, že průjezdní profil tunelu byl vynucen možností jeho projetí povozem taženým koňmi. Chytří hospodáři v něm v zimních měsících uskladňovali vozy s krmivem, neboť v tunelu po utěs-

nění obou průčelí slámou byla stabilní teplota. Vždy na jaře můžeme vidět, jak z podtunelové šachty vytéká potok, pokračuje dál lesem a se svými přítoky ústí do Bradleckého potoka.

Tunel je dokladem stavitelského umu, který si jistě zaslouží návštěvu.

KRÁDEŽ NA NAŠÍ KAPLIČCE

Naše obec se stala opět mediálně známou, tentokrát bohužel nechvalně. Z naší památkově chráněné kapličky zmizely tři ozdobné pískovcové šišky. Škoda byla vyčíslena na 75 tisíc Kč, historická hodnota je však nevyčísitelná. Jičínská policie přijímá informace k objasnění případu na tel. čísle 974 533 651, popř. lince 158.

Jitka Mikulecká

BYLINKY

Umět nacházet v přírodě tolik krásy a chutí "jen tak" je úžasný pocit. Nejen bylinky, ale i plevel může být užitečný a vhodný k doplnění zdravé stravy, a má i léčivé účinky. Vyjděte si na louku, do lesa nebo na vlastní zahradu, tam všude je plevele dost.

Tak třeba **jetel luční**. Je krásný pro radost ve váze, ale lze z něj uvařit výborný čaj či odvar, který je blahodárný na veškeré kožní problémy a lze jej konzumovat jak v čerstvém tak i v sušeném stavu. Chutná v salátech nebo v pomazánkách a hodí se k ozdobení brambor či rýže.

Obyčejný a nejhouževnatější plevel je **pýr plazivý**, tráva, neboli divoké žito. Čaj připravený z pýru pročiš-

tí a posílí organismus a je výborný na močové cesty.

Sedmikráska je léčivka, ale mimo toho je nádherná při zdobení moučníků a ochutí saláty. Z **kopřivy** si můžete uvařit zelený špenát a výborná je i do nádivek a do nákypů. Z listů **smetanky lékařské** neboli **pampelišky** si zkuste připravit salát a z krásných sluníčkových květů je výborný med.

Trhání těchto dobrot přímo na louce nebo u potoka je prostě radost, proto neváhejte a vydejte se do přírody. Další typy a rady o bylinkách se dočtete v dalším čísle zpravodaje.

STAVĚNÍ MÁJKY

Májka, symbol jara, lásky, mládí, plodnosti... Oslava tohoto oblíbeného českého svátku v naší obci nemůže chybět. Je škoda, že se tato tradice z ostatních obcí již vytrácí, o to víc můžeme být pyšní na to, že u nás se podařilo tento zvyk udržet.

Již po několik let se každý rok u obecního úřadu sejdou nejen místní obyvatelé, ale i sousedé z okolních obcí a májku společně ozdobí a postaví. Ani letos tomu nebylo jinak - stavění májky se konalo v sobotu 29. 4. 2023 od 18 hodin.

Dorazila i spousta dětí a některé byly dokonce převlečené za čarodějnice. Před obecním úřadem byl připraven oheň a kdo chtěl, mohl si opět špekáček.

Večer pokračoval ve veselém duchu a opět byl díky místnímu hudebníkovi, Láďovi Řehákovi, obohacen o živou hudbu, čímž mu tímto moc děkujeme a těšíme se na další sousedské setkání.

DĚTSKÝ DEN

V neděli 4. 6. 2023 se v Kyjích konal Dětský den. Počasí nám vyšlo, bylo krásně slunečno a teplo. Nově vzniklý kulturní výbor s nadšením připravil program pro děti i dospělé na celé odpoledne.

Děti soutěžily a plnily úkoly, za které, mimo drobných dáreků a dobrot, obdržely diplomy i medaile. Nechybělo ani tančení a zpívání za doprovodu kytar

všem přítomným šlo na výbornou - velký dík patří Andělce Škopánové a Láďovi Řehákovi - ladilo jim to skvěle.

Také velice děkujeme manželům Zajícovým, kteří nám propůjčili svou zahradu ke konání této akce. Děti i dospělí spolu strávili radostné a hravé odpoledne a účast byla opravdu hojná, přišli dokonce i sousedé z okolních vesnic.

BRIGÁDY

Dne 1. 4. 2023 se v obci uskutečnila první jarní brigáda. Počasí bohužel nepřálo, tak se sešlo i méně lidí, kteří ale aktivně přiložili ruku k dílu a v deštivém počasí přispěli ke zkrášlení vesnice - omyli kontejnery na odpad. Více se v tak nepříznivém počasí bohužel dělat nedalo.

Druhá jarní brigáda se konala v sobotu 22. 4. 2023 a tentokrát po dlouhé deštivé době svítilo sluníčko a bylo teplo. Brigádníků se u obecního úřadu sešlo devět a hned se pustili do práce. Uklízelo se dřevo a nepořádek za obecním úřadem, prořezávaly se stromy a pánilo se klestí na „Holmance“.

V sobotu 17. 6. 2023 se konala opět brigáda, nejen na úpravě okolí naší kapličky, ale proběhl i úklid všech prostor obecního úřadu. Celkem přišlo 13 brigádníků – dobrovolníků, z toho 8 nadšenců s elánem a dobrou náladou uklízelo v klubovně, na sále, zkrátka vše, kde bylo třeba. Výsledek se dostavil okolo 15 hod, kdy se leskla okna, lustry a vše provoněly záclony.

Cíl setkání byl všem jasný, chceme přece, aby naše vesnice vypadala pěkně, děkujeme tedy všem, kteří se všech brigád zúčastnili.

CHYSTANÉ AKCE

- **Klubovna** od 30. 6. 2023 otevřena ve staronovém složení každý pátek od 18:00
- **Beseda o zdraví** s Miluší Kracíkovou (červenec)
- **Zábava** s kapelou Ivana Novotného (26. 8. 2023)
- **Beseda nad kronikou** (září)

Redakční rada: Ilonka Augustová, Andrea Hakenová